

הורשה ורד ניסים

עבודותיה של ורד ניסים בצילום, פיסול ווידאו, עוסקות בהיבטים תרבותיים ואישיים המתגלים ומתגלגלים דרך הקשר בינה ובין הוריה. אמנותה חושפת את חייה וזהותה דרך מארג של יחסים משפחתיים, ציפיות ותקוות. ברבות מהעבודות אמה ואביה הם משתתפים פעילים ומרכזיים, ומבססים את נוכחותה של האמנית בתוך העבודה ומחוצה לה. היחסים האלה משמשים בעבודות כמצע להקשרים רחבים של מגדר, מזרחיות, עבודה, מעמד וקרבה אנושית.

אמא של ורד, שעבדה במשך שנים רבות כעובדת ניקיון, מעבירה תורה שבעל פה, ידע שנצבר בעבודה קשה שעשתה בכל כורחה. את השיעורים של אמה ואביה אפשר לדמות להכשרה של שוליה. אבל בעוד שוליה מקצועית לומדת את רוזי המקצוע, את הפרקטיקה והטכניקה, ורד נדרשת לדבר דברים אחרים, ומתגלה כשוליה של החיים עצמם. דרך הדברים של אמה היא נדרשת למעשה להתפתח כאנטי-מתלמדת, להתגבר על המסלול המעמדי, על ההפרדות הגזעניות ועל המסגור המאיים לעטוף גם אותה. ההעברה שמתקיימת כאן דורשת מראש שלא לקבל את הדבר עצמו, אלא את האפשרות שהוא מציע. הורשה בין-דורית, במובן זה, היא העברה טרספורמטיבית, אפשרות להשתמש ביסודות שניתנים לבת כדי להשתחרר מעולה של ההורשה כפי שהיא נכפית על ידי החברה שמחויף למעגל המשפחתי. עושר הירושה החורג מתגלה ברגישות שמפגינה אמה כלפי ורד ובדאגה לעתידה, והוא מציע ודורש את העתיד של האמנית גם לדור ההורים.

הוריה של ורד תובעים חוב, ומצפים לפריחתה ולהצלחתה. אבל הבת מהתלת בגורל: ההורשה לא מתממשת במדדי הצלחה של המורשיים, המדמיינים את בתם מתחתנת ומביאה ילדים לעולם. לפרקים האמנית מתגלה כדמות פסיבית, חומר ביד היוצר, מופעלת ונותנת לשיעור לעבור דרך גופה. זהו גם רגע של סרבנות, כמי שיכולתה להכיל את הירושה ולעמוד בציפיות מוטלת בספק. ברגעים אלה נראה כי מול האפשרויות לעתיד טוב יותר, והשאיפה ש"נרים אותה למעלה", כדברי האם, מתגלה הפער שבין האופן שבו דור ההורים מדמיין את הצלחה לבין השחרור שחולל את ורד כאמנית.

אודי אדלמן

מדבר בתוך עיר, 2009, וידיאו, 20:25 דק'

<https://www.youtube.com/watch?v=nZgijBerGu4>

אם אספר לכם את קורות חיי, דמעות יוצאות לי מעיניי, 2015, וידיאו, 12:22 דק'

<https://www.youtube.com/watch?v=ddCBfjzzm0o>

מבט ונוס, 2004, צילום

מבט ונוס (אמא), 2004, צילום

משאבת הלב, וידיאו, 2017, 3:11 דק'

<https://www.youtube.com/watch?v=UQcSFmDn5JU&feature=youtu.be>

אני מתה לרקוד בחתונה שלך, וידיאו, 2016, 4:30 דק'

<https://www.youtube.com/watch?v=0Zf8PP-K648>

ללא כותרת, צילום, 2003

